

FIGYELŐ

Vizkelety András köszöntése. A *Magyar Könyvszemle* szerkesztőbizottságának tagja, az ELTE Német Tanszékének professzora, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Germanisztikai Intézetének megszervezője és tanára, számos külföldi egyetem előadója, a *Fragmenta Codicum* kutatócsoport vezetője és az MTA levelező tagja 70. születésnapját ünnepli kollégáinak és tanítványainak széles tábora. Ebből az alkalomból a PPKE Bölcsészettudományi Kara számos hazai és külföldi szerző közreműködésével impozáns kötettel fejezte ki nagyrabecsülését az ünnepelt iránt. („*swer sînen vriunt behaltet, daz ist lobelîch*” *Festschrift für András Vizkelety zum 70. Geburtstag*. Piliscsaba–Budapest, 2001.)

A hazai és nemzetközi tudomány világának ez a széleskörű és őszinte ünneplése megérdemelt elismerés az iránt a tudós iránt, akinek hatalmas felkészültségénél és tudományos eredményeinél talán csak a szerénysége nagyobb. Megnyugtató, hogy a tudomány – még akkor is, ha korunkban nem általánosan jellemzők a fenti erények együttes megléte – ma is elismeri az igazi tudósi és emberi teljesítményt.

Vizkelety András köszöntéséhez a *Magyar Könyvszemle* szerkesztőbizottsága és munkatársai is csatlakoznak. Nemcsak azért, mert folyóiratunk szerkesztésében szakmai felkészültségével már hosszú idő óta segítségünkre van és számos jelentős publikációval gazdagította lapunkat, hanem azért is, mert kutatásai jelentős részben kötődnek a könyvtörténeti diszciplínákhoz. Tudományos munkássága főként a középkori és kora újkori magyar német és latin írásos emlékek feltárásához és kiadásához kapcsolódik. 1957-től az OSzK munkatársaként kezdett el a magyarországi német kódexekkel foglalkozni, ennek eredményeként jelent meg két kötetben a *Beschreibendes Verzeichnis der altdeutschen Handschriften in ungarischen Bibliotheken* c. kiadás (1969–1973) Budapesten és Wiesbadenben. Megtalálta a kéziratárban Wolfhart Spangenberg későhumanista-barokk drámaíró elveszettnek hitt drámáját, majd kiadta a szerző összes munkáit. (*Beschreibendes Verzeichnis der Wolfhart Spangenberg's. Sämmlliche Werke* 1–9. Berlin–New York, 1969–1982.) A középkori anyanyelvi irodalmunk és a latin irodalom kapcsolatát kutatva, értékes új eredményeket ért el a Leuveni-kódexszel illetve az Ómagyar Mária siralommal kapcsolatban is. („*Világ világa, virágnak virága*” *Az Ómagyar Mária siralom*. Bp. 1986.) Nagy visszhangot keltett az a felfedezése, amit a német szakirodalomban az évszázad találmányának neveztek. A nyolcvanas évek derekán egy antikváriumból előkerült négy pergamenlap, amely olyan Minnesang-töredéket tartalmazott, amely eddig csak a nagy heidelbergi dalkéziratból volt ismert, ráadásul e kézirat – amely talán a legkorábbi volt – osztrák bajor nyelvterületen keletkezett.

Vizkelety András a magyar középkornak a történelem viharai és a hozzánemértés kártevéséi miatt pusztulásra ítélt írásos emlékei megmentésében is részt vett, majd 1984-től vezette a Mezey László által megindított *Fragmenta Codicum* akadémiai kutatócsoportot. A kódextöredékek meghatározása és feltárása szintén komoly nyeresége tudományszakunknak.

Munkásságáért a hazai és a nemzetközi tudomány méltán ismerte el magas kitüntetésekkel. (Toldy emlékérem 1986, Herder-díj 1990, Akadémiai díj 1996.) Vizkelety András, – miként

kortársai is – életének egy részét oly korban élte, amikor „tudatában volt annak, hogy amit értéknek tartott, ellentétes volt azzal, amit akkor haladásnak hívtak.” „Csempészösvényen” kellett értékeit átmentenie egy akkor még szinte reménytelennek látszó jövő számára.

Szerencsére az utóbbi évtizedben elhagyhatta ezt az ösvényt, és hátizsákjába rejtett értékeit kiteríthette és felkinálhatta tanítványainak is. Kívánjuk, hogy az értékek sikeres átmentése után azokkal még sokáig gazdagíthassa a magyar tudományt.

KÓKAY GYÖRGY

A Magyar Könyvszemle meg nem jelenhetett évfolyama 1947-ből. A háborúk a Magyar Könyvszemle történetében is maradandó nyomokat hagytak. Az első világegés idején, majd az azt követő években a folyóirat csak jelképesen jelent meg, jelezve a szakmai közösség, és a nemzeti könyvtár érdekeltségét a fenntartásban. Nyilván anyagi okokból nem került sor a szokott terjedelmű számok megjelenítésére. A második világháborúban, illetve a fordulat évéig biztosan voltak hasonló gondok, de a folyóiratnak – egyben a nemzeti könyvtár évkönyvének – közel tíz évig tartó felfüggesztésének okai között már politikai megfontolások is szerepet játszottak. Maga a nemzeti könyvtár is csak 1949-ig volt a Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi Könyvtára, ekkor megkezdte önálló életét. Külön évkönyvet 1956-tól adott azután ki, míg az 1955-ben újra elindított *Magyar Könyvszemle* a Magyar Tudományos Akadémia folyóirataként élt tovább.

A könyvtár igazgatója, egyben a folyóirat szerkesztője is volt (a háború után Varjas Béla). A LXX. évfolyam (1946) még megjelent 1947-ben, a LXXI. évfolyam azonban tördelt korrektúra formájában maradt meg (OSzK Fol. Hung. 2903.). A kötetben szereplő írások nem ismeretlenek a könyvtörténész, tágabb értelemben a művelődéstörténész szakma előtt, több tanulmányt megjelentettek maguk a szerzők, másokat az utókor hasznosított, illetve hozott napvilágra. A *Magyar Könyvszemle* szerkesztősége elhatározta, hogy a még hasznosítható tanulmányok kiadását magára vállalja. Ezért megkérdeztük a szakma jeles képviselőit (Dobszay László, Ecsedy Judit, Jankovics József, Madas Edit, Pavercsik Ilona, Salgó Ágnes, Vásárhelyi Judit, Vízkelety András), hogy foglaljanak állást az egyes közleményekkel kapcsolatban: van-e olyan információ bennük, amely aktuálissá teheti mostani, illetve jövőbeli közlésüket. A megjelenésre javasolt tanulmányokkal folyamatosan találkozunk majd az olvasó a következő számokban, de fontosnak láttuk a meg nem jelent 1947-es évfolyam együttes ismertetését is.

A kötet megőrizte hagyományos szerkezetét – tanulmányok, kisebb közlemények, figyelő, ismeretések, hírek, idegen nyelvű összefoglalók, mutatók –, amely részben abból is következett, hogy a *Magyar Könyvszemle* egyben az OSzK évkönyve is volt. Ezért a könyvtárosok képzésével, a szakozás gondjaival kapcsolatos írások éppúgy helyet kaptak a lapban, mint az OSzK hírei, éves jelentései. Az évfolyam terjedelme 320 oldal lett volna, és 12 tanulmánnyal kezdődött. A tartalom a következő:

Varjas Béla: Könyvtárosképzés

Veredy Gyula: Magyar tizedes osztályozás

Dévai Gábor: Neuma-változatok keletkezése hangközviszonylatokból

Sajó Géza: „Erdélyi Bojót”, az állítólagos magyar származású középkori bölcselő az újabb kutatások megvilágításában

Mezey László: Problémák és megoldások a kódexkutatásban

Hubay Ilona: Egykorú újságlap Drakula-vajdáról

Radó Polikárp: Magyarságtudományunk két értékes szegedi emléke: Pesti Mihály és Pécsi Ferenc kódexe

Iványi Béla: Batthyány Boldizsár a könyvbarát